

Khoảnh Khắc Hai Trường

Bùi Kim Chi

Trời cuối thu. Rất đẹp. Lá phượng vàng bay đầy đường. Tôi đang trong tâm trạng náo nức của một thoáng hương xưa với con đường Âm Hồn của một thời mà thời gian này thuở ấy tôi cắp sách đến trường. Thời con gái của tôi thên thang trở về với "cặp sách, nón lá, tóc xỏa ngang vai, đạp xe đạp ...". Mất rưng rưng... để rồi ...

Từ ngôi nhà vườn xưa đầy hoa lá (nay là nhà hàng Tinh Gia Viên) ở Kiệt 2 đường Âm Hồn, tôi mượn xe đạp, đạp ra cửa Thượng Tứ, qua cầu Trường Tiền, queo phải xuống đường Lê Lợi. Lang thang một mình mong tìm lại một chút cảm giác đáng yêu của ngày ấy - ngày tôi là nữ sinh Đồng Khánh. Con đường học trò nhộn nhịp hơn xưa. Con đường lằng mạp với cây dài lá rũ, xôn xao trong nắng "đợi bóng tình nhân" (đây là con đường 18 - trong đôi mắt Huế trữ tình một thuở của thầy Cao Huy Thuần) vẫn dễ thương như độ nào. Con đường áo lụa nên thơ, duyên dáng; con đường áo trắng quần tây xanh đáng thơ sinh, diễm đạm đang vờn quanh tôi. Xao xuyến. Rạo rục.

Đạp xe đến gần trường xưa - ngôi trường hồng con gái nổi tiếng một thời. Tim tôi rộn rã. Đây là "Trường em" - Đồng Khánh, trường tôi. Cổng trường duyên dáng hiện ra. Trong phút chốc lòng tôi bỗng chững lại. Tên trường không còn. Nơi cổng này, ngày xưa chỉ dành riêng cho giáo sư và khách ra vào thì nay học trò con trai, con gái với quần tây, áo chemise trắng lao xao đạp xe ra vào. Cảm giác xót xa chột đến. Ôi, con trai cũng vào học trường của mình. Giật mình bởi như có tiếng của ai đó đang khúc khích cười vọng lại từ xa... "*Ui cha, dị chưa tề. Trường chi của mi?*". Tiếng vọng chột đến, chột đi. Tôi mỉm cười, bẽn lẽn. Ừ. Trường chi của mình hè ! Nhưng mà... không, con gái tụi mình ngày ấy vẫn thường hãnh diện và có ý nghĩ như rứa: Trường của mình. Cứ được vào học trường Đồng Khánh là trường của mình. "*Trường của mình*". Nghe dễ thương chi lạ.

Tôi ngừng xe. Mắt hướng vào trường. Đôi mắt buồn xa xăm của một "thiếu nữ lớn tuổi" xấp xỉ thất tuần. Đứng nhìn trường xưa mà lòng buồn rười rượi. Đảo mắt tìm một tà áo dài trắng học trò. Không có. Tuyệt nhiên không. Con trai, con gái quần tây, áo chemise trắng qua lại trên những con đường nhỏ trong sân trường. Nét duyên, nét thơ, đậm thắm, dịu dàng của con gái Đồng Khánh dưới nắng sân trường đã mất. Mất thật rồi. Ngậm ngùi, nuối tiếc. Ôi ! Trường em - Đồng Khánh của tôi.

Đường Nguyễn Trường Tộ giữa 2 trường Quốc Học & Đồng Khánh - Ảnh Phanxipăng

Sát với Trường em là con đường nhỏ yên ắng, Nguyễn Trường Tộ - giới hạn với Trường anh, Quốc Học. Anh và em chỉ cách nhau một con đường. Con đường nho nhỏ, dễ thương dành riêng cho con gái Đồng Khánh nghỉ chân trước giờ trường mở cổng. Đường thì của chung nhưng ngày ấy không có bóng dáng của một anh Quốc Học nào dám bước chân đi vào "*khoảng trời riêng của em*".

Tôi từ từ đạp xe đi vào khoảng trời riêng của mình ngày xưa và nhớ về ngày ấy... Dễ thương nhất vẫn là những giây phút đợi giờ cổng trường mở. Nghỉ hai giờ đầu. Học hai giờ sau. Các nàng thường đi học sớm, đứng dọc hai bên lề đường, dưới bóng cây xanh. Nón lá nhấp nhô. Áo trắng nhẹ bay dưới nắng sáng, nắng chiều. Kín đáo nhìn nhau. "Con gái ngấm con gái". Vẫn là một cái thú riêng của nữ sinh Đồng Khánh. Tôi thường đứng cặp khi thì Bùi Hồng Xuân, khi thì Trần Bích Hà to to, nhỏ nhỏ. Bích Hà, nước da trắng hồng, xinh

xinh, tinh nghịch, nhí nhảnh rất dễ thương. Hà là tâm ngấm của các anh sinh viên Y Khoa Huế và Pilot - một thời sáng giá của thập niên 60. Hồng Xuân đẹp, có duyên với chiếc răng khểnh. Mắt nâu đa tình, thu hút người nhìn. Những mẩu chuyện bên lề đường Nguyễn Trường Tộ của chúng tôi bao giờ cũng rộn rã:

- Chiều ni, được nghỉ học hai giờ sau về Tây Thượng ăn bánh bèo hí!
- Ừ. Chiều ni mình ăn mười chén.

Hồng Xuân nheo mắt nhìn tôi với nụ cười thật duyên. Bích Hà chen vào:

- Mình sẽ ăn mười lăm chén. Chồng chén của mình sẽ cao hơn chồng chén của ấy.
- Ừ. Có sức thì cứ ăn. Chiều ni mình đãi, Tôi nói.

Hồng Xuân đánh nhẹ vào tay tôi:

- Ể, ấy nhìn Lâm Kim Cúc xinh chưa tề.
- Ừ. Đẹp. Mà ấy cũng đẹp chơ bộ.
- Tui đẹp mà không ai nhìn -. Cười.
- Không, cũng có nhiều người nhìn ấy lắm đó.
- Ai?
- Bích Hà và tui đây nè.

Cả ba đứa cùng cười...

Qua khỏi giới hạn với Trường em là Quốc Học, trường anh. Tôi dừng xe trước cổng trường anh. Trường anh bề thế, vững chãi. Cũng màu hồng như trường em nhưng sậm màu hơn và Quốc Học rất đổi đàn ông. Tôi đạp xe thêm một đoạn ngắn dọc đường Lê Lợi và đi vào con đường bên hông trường Quốc Học - đường Phan Bội Châu. Con đường này có cổng phụ dành cho các anh Quốc Học ra vào trường. "*Khoảng trời riêng của anh*". Con đường mà ngày xưa các em Đồng Khánh không bao giờ dám bước chân vào. Nay, tôi đang hoàng đi vào con đường ấy mà không "sợ", không "dị" chi cả. Đúng 48 năm tôi rời trường Đồng Khánh ở lứa tuổi biết yêu, biết sợ, biết dị...

Đứng nhìn cổng ra vào dành cho học sinh Quốc Học, tôi thật sự bàng hoàng khi trước mắt tôi, học trò Quốc Học con trai, con gái đang nối đuôi nhau người đi vào, kẻ đi ra. Nữ sinh quần tây có, áo dài trắng có, tay áo xắn lên đến khuỷu tay, vạt áo quấn quanh người đang đạp xe ra khỏi trường. Một nữ sinh áo dài trắng đang hoàng đứng bên lề sát cổng trường đợi người thân đến đón. Hai tà áo bay trong gió. Mắt tôi bỗng sáng lên. Tim rạo rục. Nhưng cô nàng đầu trần, tóc demi-garçon, vai đeo túi xách màu đỏ đựng sách vở. Lạ quá! Học trò con gái cũng học trường Quốc Học, học trò con trai cũng học trường Đồng Khánh. Tôi bùi ngùi, thương cảm và tiếc thắm. Giá như cô gái này có mái tóc xỏa ngang vai với chiếc nón nghiêng che theo chiều nắng và cặp sách trên tay thì duyên dáng, đậm thắm, dễ thương biết chừng nào - hình ảnh đặc trưng của nữ sinh Đồng Khánh một thời. Tôi bỗng nhớ ngày xưa, khoảng gần cuối thế kỷ 50, trường nữ Trung Học Đồng Khánh chưa có lớp Đệ Nhất, các chị Đồng Khánh phải qua học nhờ ở trường anh - Quốc Học nhưng các chị vẫn áo dài trắng, nón lá, cặp sách trên tay duyên dáng, mềm mại vô cùng. Học nhờ ở trường anh đến năm 1963, trường Đồng Khánh mở được các lớp Đệ Nhất với đầy đủ các ban A, B, C thì cảnh học nhờ của các chị không còn. "*Anh không còn cưu mang em nữa*". Nghe mà dễ thương quá!

Năm 1959, nữ sinh Đồng Khánh tưởng nhớ Hai Bà Trưng

... Tôi đang đứng trầm ngâm giữa khung trời mùa thu xứ Huế mà bùi ngùi tiếc thắm về ngôi trường nữ và ngôi trường nam nổi tiếng một thời của Huế. Hai ngôi trường đẹp bên bờ sông Hương, có bề dày lịch sử và lớn nhất của Huế. Trong nỗi niềm xúc cảm đó tôi mong Huế sẽ phục hồi lại được một ngôi trường nam, một ngôi trường nữ như xưa "*Ngày ấy. Hôm nay. Mãi mãi*"...

Mùa thu Huế vẫn còn đây với gió nhẹ, lá vàng bay. Con đường học trò vẫn duyên dáng với hai hàng cây có lá xanh um chụm đầu thắm thì bên nhau nhưng nét Huế trong học trò như nữ sinh Đồng Khánh, nam sinh Quốc Học ngày xưa đã không còn. Huế ơi ! Tiếc quá đi thôi. Tôi cũng như bất cứ người Huế nào của một thời đã từng học ở hai trường Quốc học và Đồng Khánh khi xa Huế đều nhớ thuở còn đi học dưới hai mái trường nữ và nam sang trọng, đẹp và rất duyên của Huế mà chúng tôi vẫn gọi một cách triu mến, lãng mạn là "Trường anh - Trường em". Ơi! Huế của một thời.

Bùi Kim Chi